

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXXI. Fons Origenianarum de Angelis tutelaribus sententiarum ostenditur:

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A XXX. Hactenus de alterutra Angelorum vel bonorum vel malorum stipatione, Gentibus, hominibus, & inanimis etiam rebus addita, juxta Origenis sententiam differuimus. Nunc de utrorumque, bonorum simul & malorum Angelorum Gentibus & hominibus adfidentium comitatu quam ab eo tradita sint, disputemus. Malos Angelos haud secus ac bonos in Gentes tenere potestatem scitum est Origenis libr. 5. contr. Celsum, & Hom. 12. in Luc. *Neque enim, inquit, fas est credere malos Angelos suis praesse provincias, & bonos non easdem provincias habere permittas.* Leges similia libr. 3. *ἅξι ἀγγέλων*, cap. 3. & Hom. 9. in Genes. in qua Apostolis verbum Dei praedicantibus ad iracundiam concitatos fuisse dicit Angelos illos, qui singulas quasque nationes imperio premebant. Cui adstruendo citatum usurpat locum è Cantico Moysi, Deuteron. 32. 8, 9. quem & Hom. 35. in Luc. ad eisdem malos Angelos interpretando convertit. Eundem vero Homil. 8. in Exod. super hoc argumento proferens, non satis apparet ad malosne, an ad bonos Angelos pertinere velit. Ad bonos vero aperte refert Tom. 13. in Iohann. p. 243. 244.

B Hominibus vero singulis geminos adesse Angelos, bonum alterum, alterum malum deccernit libr. 1. in Epist. ad Rom. & ex Scripturis sacris saepe id se docuisse ait Hom. 23. in Ios. & per Genium Principis, quem Dæmonem esse dicit ipsi nascenti appositum, jurari vetat libr. 8. contr. Cels. *ἄποδυνατίων ἐστὶ μάλλον*, inquit, *ἢ μὴν ἕσπερ τὸ μὴ ὁμῶσαι μὲν ἀνεστὶ δειμόνα ἢ ἀνεστὶν ἄποδύνατι ἀποδύνατι* & ἄλλοθεν ἀποδύνατι ἢ ἀνεστὶν ἀποδύνατι. Dogmati huic praesidium afficit ex Hermæ Pastore, & Barnabæ Epistola (qui libri ad hanc diem supersunt, eamque continent doctrinam) libr. 3. De princip. cap. 2. & Homil. 35. in Luc. C ubi ait adversarium, & insidiatorem à nobis nusquam recedere, sed ad Principem, Gentis nimirum praesidem Dæmonem nos deducere, & à se servatos adversus Principis alterius, rapere nos volentis, insidias sistere: Christum autem Principes omnes vicisse, & terminos eorum transeuntem captivos populos ad se in salutem transtulisse. Addit deinde: *Ni- que enim omnes omnium sunt adversarii, sed singuli singulos habent, qui ubique eos sequantur, & sint comites.*

D Quid quod singulis hominibus non unicum tantummodo Angelum, unicumve Dæmonem, sed totas Angelorum, Dæmonumque cohortes adiungit Homil. 4. in Psalm. 36. *Numquam enim, inquit, solus est iustus, sed ne unius quidem, aut duorum, vel trium tantummodo Angelorum societate subnixus est, sed exercitus ei Virtutum celestium praesto est:* quod non ad spiritalia tamen bona conferenda restringit; sed ad corporea etiam prorogat Homil. 20. in Ios. *Constat ergo multas esse Virtutes intra nos, quibus vel animarum nostrarum, vel corporum cura permittitur est;* cui defendendo utitur scriptio quadam Apocrypha, quam Enochi librum esse suspicari possis, Homil. 35. in Luc. *Legimus, inquit, si tamen cui placet huiusmodi Scripturam recipere, iustitiam & iniquitatis Angelos super Abrahæ salute disceptantes, dum utraque turba suo eum volunt cæci vendicare.* Ex Dæmone autem, cui nomen Legio, miseri illius in sepulchretis habitantis corpus occupante, à plurimis simul Dæmonibus nos probat circumfideri; quippe vitio unicuique praesesse Dæmonem unum, eique subiectos esse Dæmones complures, qui ad vitium hocce propagandum subserviant; omnes autem Principes, peccatorum incremento praefectos, supremum unum ducem, velut militiae suæ magistrum habere. Cum autem multis simul laborare possit vitiiis homo, & laboret per saepe, tunc à multis eum simul Dæmonibus insideri. Quod ita tamen ab Origene intellectum puto, temporarias esse has complurium Dæmonum, Angelorumve affectationes; constantem autem & per totius curriculum vitae perseverantem certi alicujus Angeli itidem & Dæmonis stipationem, nascenti cuilibet homini decretam & attributam.

E Porro post administratum tutelæ nostræ munus, statum iri Angelos in iudicio, & imposita sibi provinciae rationem reddituros ipsius persuasio fuit. Quam quoniam jam ante excussimus, properemus ad alia, & placita sua super Angelorum tutela unde hausserit, & quodnam sibi patrocinium spondere possit, exquiramus.

F XXXI. Praevertunt illi in ea opinione de hominis uniuscujusque socio ac stipatore Genio Gentiles Philosophi, qui hominum & locorum praesides Genios, non è superioribus Deorum, sed ex Deorum de plebe ordinibus accersitos confessi sunt; Plato vero praecipue (ut Clemens Alexandrinus agnoscit) cum alibi, tum in libr. 10. De republ. versus finem. Cujus doctrinam ita edisserit Plotinus Enn. 3. libr. 4. ut qui ea perspexerit attente, dubitare minime possit, quin sua è Platone, Platoniorumve lucubrationibus Origenes transtulerit: nam & Dæmonis praesidium animæ largitur, & secundum animæ mutationes, mutari Dæmonem putat, & eum animæ Dæmonem, postquam corpore soluta est, imminere censet, qui eam rexit dum corpus animaret; & externos praeterea ac internos animæ unicuique adesse Dæmones, ex eius verbis perspicuum est. Hinc Apuleius in libello De Deo Socratis: *Ex hac ergo, inquit, sublimiore Dæmonum copia Plato autumat singulis hominibus in vita agenda testes & custodes singulos additos, qui nemini conspicui semper adsint, omnium non modo actio-*

rum testes, verum etiam cogitatorum. Ac ubi vita edita remeandum est, eundem illum, qui nobis prae- A
 dius fuit, rapiare illico & trahere veluti custodiam suam ad iudicium: atque illic in causa dicenda adsi-
 stere; si qua commentatur, redarguere; si qua vera dicat, asseverare; prorsus illius testimonio ferri sen-
 tentiam. Itaque summa religione Genius ab antiquis colebatur: Censorinus cap. 3. De die
 natali: Genius igitur potissimum per omnem aetatem quotannis sacrificamus. Quamquam non solum hic,
 sed & alij sunt praeterea Dii complures hominum vitam pro sua quisque portione administrantes, quos
 volentem cognoscere Indigentium libri satis edocebunt; sed omnes hi semel in unoquoque homine
 numinum suorum effectum representant: quocirca non per omne vitae spatium nouis religionibus arcessun-
 tur. Genius autem ita nobis observator appositus est, ut ne puncto quidem temporis longius abscedat, sed
 ab utero matris exceptos ad extremum vitae diem comitetur. Nota praeter perpetuum Genij comita-
 tum, Deorum complurium ministerio vitam humanam iuari Priscos illos putasse, quod B
 Origenianis sententis consonat. Atque ea sane persuasio ad Veteres illos de factis volumi-
 nibus profecta primum, sed profanis subinde figmentis deformata manavit. Haec ipsa quo-
 que indidem in Ecclesiam, Ecclesiaeque Patres, sed purior & defecior profluxit.

XXXII. Verba Moysis de Deuteron. 32. 8, 9. eodem propemodum defluxit Eusebius
 ac Origenes. Vniuersis quippe Gentibus Angelos praesides a Deo appositos docet, Filium
 autem Dei suscepisse regendum Israëlem, quicumque nempe Patriarcha Iacobi pietatem
 imitati, nomine ejus appellari meruerunt. Atque haec Demonstrationis Evangelic. libr. 4.
 cap. 7. Tum in sequentibus scribit Angelos illos, sive potius Angelorum tutelae commif-
 sos homines a Dæmonibus oppugnari fuisse ceptos, magnaque ex parte in eorum potesta-
 tem fuisse redactos; quoad laborantibus & oppressis succurreret Christus, impiorumque C
 Dæmonum tyrannidem profligaret. Ita & Augustinus in Psalm. 88. Non clausit Deus fontem
 bonitatis suae etiam in alienigenas gentes, quas sub Angelis constituerat, portionem sibi faciens populum
 Israel.

Ne conflictus quidem illos Angelorum inter se, & praelia, homines sibi commissos in-
 vicem subtrahere, sibi que subijcere volentium sine adstipulatoribus proposuit Origenes:
 quos inter recensendi sunt, quotquot citatum Danielis decimum caput ad bonos Angelos
 converterunt. Nam si Princeps regni Persarum, Angelus quippe bonus, cum Michaelē
 velitatus est, Angelos bonos inter se dimicare fatendum est. Principes autem regni Per-
 sarum, & Graecorum bonos esse Angelos existimarunt complures; velut Theodoretus in
 hoc Danielis caput, Isidorus Pelusiota libr. 2. Epist. 85. Iohannes Chrysostomus in Homi- D
 liae cujusdam in Christi Natalem fragmento, quod exhibet Photius Cod. 277. sed im-
 primis S. Thomas p. 1. q. 113. art. 8. qui quomodo inter se discordare possint Angeli, ex-
 ponit.

Varia autem haec ipsis injuncta fuisse pro meritis officia, post Origenem Isidorus quo-
 que Hispalensis affirmavit. Vnicuique etiam, inquit libr. 7. Orig. cap. 5. sicut praedictum est, pro-
 pria officia sua iniuncta, quae eos promeruisse in mundi constat exordio. Nam quia Angeli & locis &
 hominibus praesunt, per Prophetam testatur Angelus dicens: Princeps regni Persarum, restitui mihi. Unde
 apparet nullum esse locum, cui Angeli non praesint: praesunt enim & auspiciis operum omnium. Hic est ordo
 vel distinctio Angelorum, qui post lapsum malorum in caelesti vigore steterunt.

Refractarius aduersus Angelorum iussa hominibus asperiores imponi duces definivit E
 Adamantius: si minus novos adseribi Principes rebellantibus hominibus, ut priores certe
 detrahi Basilius censuit. Sic enim habet in Isaia 5. 5. μήποτε ἡ κη ἀπὸ ἑαυτοῦ ἔχον ἀγγελῶν
 ἄγων ἔπαρμυβάλλοντα κύματα τῶν προκυμάτων τῶν κύριων, ἐν ἀβύσσῳ ἐξισταθῆναι ἐπὶ δεικῶν ἡμῶν τῆ
 ἀπειληθῆναι πλῆρη, καὶ ῥυμωθῆναι τὸ πνεῦμα τῶν ἀγῶν ἀγαθῶν ἀσφαλείας. Fortasse autem
 unusquisque nostrum habens Angelum sanctum, castrametantem in circuitu timentium Dominum, in
 peccatis deprehensus, obnoxius fiat intentata sibi plaga, & spolietur muro, custodia scilicet sanctarum Vir-
 tutum. Neque defunt sane, quibus ne nunc quidem satis liquet idemne perpetuus homini
 unicuique comes Angelus adhareat, an alios alij in eo munere excipiant.

Origeni rerum omnium, etiam inanimarum custodiam Angelis deleganti faret Chry-
 sostomus Homil. in Natal. Christi apud Photium Cod. 277. ἐστὶν ὁ θεὸς ἀγγελῶν καὶ τὰ κλι- F
 ματα τῶν οὐρανῶν, ἐν ἑαυτοῦ ἐπιστολήν, ὡς καὶ μοῦσῃς λέγει, ἐπὶ ἐκείνῃ ἐθετο. ἐστὶν ἡ ἰσχυρὴ
 χεὶρ τοῦ θεοῦ ἐπιπέσει ἐπὶ τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ὑπάρχοντα τῆ
 ἀδελφότητος. Constituit Deus Angelos secundum climata orbis, ut singuli curam gererent, quemadmo-
 dum ait & Moyses, singularum Gentium. Constituit autem ad inanimam creaturam regendam, Solem,
 & Lunam, & mare, & terram, & quae in illis sunt, ut hominum usibus inservirent.

De gemini Angeli, boni nimirum & mali satellitio, quam tradidit doctrinam, hanc non
 ab Herma solum & Barnaba, sed a Dictatore etiam suo Platone acceperat, cuius verba haec
 de libro 10. Legum refert Theodoretus Serm. 3. De curand. Graecor. affect. Ἐγγὼ δὲ διοι-
 κούσας, ἐξ οὐρανοῦ πάντες οἱ πνεύματα κινήσειεν ἕνα ἑαυτοῦ, καὶ τὸ ἐναντὶ διοικῆναι ἀρχὴν φάσαι-
 τὴ μὴν ἐμὴν ἢ πάντας ἐγγὼ ἑαυτοῦ ἀποκενῶμαι. Δυσὶν μὲν ἔστι γὰρ ἐγγὼ τῶν κινήσειεν τὴ διοι-